

Национална търговско – банкова гимназия – гр.София

Оценяване по учебни предмети в МО „Обществени науки и гражданско образование и физическо възпитание и спорт”

I. История и цивилизация

II. География и икономика

III. Цикъл „Философия”

IV. Свят и личност (гражданско образование)

V. Физическо възпитание и спорт

Форма на оценяване по История и цивилизация

Срочната/годишната оценката по предмета История и цивилизация се формира в зависимост от резултатите на ученика от:

- Тест за определяне на входно ниво, проведен в началото на учебната година (за учениците от 10. и 11. клас). За учениците от 9. клас, които учат по новата учебна програма не се предвижда определяне на входно ниво.
- Тестове, проведени по време на учебния срок по класове, които включват въпроси с избираем отговор и въпроси със свободен отговор:
- Устно изпитване, в това число участие в час, работа с историческа карта, устен или писмен анализ на исторически извор, схеми, диаграми, миниатюри, плакати, картини и др.
- Домашни работи върху отговор на исторически въпрос и писмен анализ на исторически извор.
- Разработване на проекти, доклади, научни съобщения

Всеки ученик има право да подобри оценката си от направени тестове, като новата оценка не заменя наличната, а се добавя към другите оценки със съответната тежест.

Всеки ученик трябва да направи съответния брой тестове върху учебното съдържание по История и цивилизация, както следва:

Клас	Първи срок	Брой	Втори срок	Брой
9. Нова учебна програма	Ренесанс и обществено-политическо развитие през XVI-XVII в./ Векът на Просвещението Светът през Новото време	2	Светът от Първата световна война до 1945 г. Светът след 1945 година	2
10.	Парламентарна демокрация, тоталитаризъм и авторитаризъм	1	Втора световна война/ Студена война	1
11.	Българско Средновековие	1	Българско Възраждане	1

Скала за оценяване на тестовете или прилагане на формула:

30-45% среден

45-60% добър

60 -75% много добър

75 до 100% отличен

Оценка по формулата:

$$\text{Оценка} = 2 + 4 \frac{\text{Бал} - \text{ученика}}{\text{Максимален} - \text{бал}}$$

Формат на теста по история и цивилизация – типове задачи: (Изцяло съобразени с изискванията на ДОИ)

1. Познаване и боравене с исторически понятия.
2. Работа с линия на времето и други задачи, свързани с хронология.
3. Познаване на историческите личности и приноса на личността в историята.
4. Познаване на културно-историческото наследство и определяне на неговото място в световната културно-историческа съкровищница.
5. Познаване на важни събития, умения за проследяване на причинно-следствена връзка.
6. Разпознаване и описание на историческите явления и проблеми.

При оценка на устните и писмени изисквания се прилагат следните критерии:

Слаб 2 – материалът не е овладян, не се познават терминологията и понятията, няма формирани знания и умения.

Среден 3 – овладяна е основната терминология, разпознават се исторически понятия, свързани с конкретна тема, възпроизвеждат се знания – дати, събития, идеи, термини, но повърхностно.

Добър 4 – назовават се и се илюстрират с примери събития, идеи, термини, може да резюмира, обобщава и да сравнява явления, понятия, личности, но има пропуски в знанията.

Много добър 5 – обучаваният има значителни познания, които използва за да подрежда, сравнява, анализира и класифицира явления, понятия, личности, конструира цялостна и достоверна картина на историческия процес с малки пропуски в изложението.

Отличен 6 – материалът се владее отлично, назовават се, разпознават и се подреждат в йерархичен ред събития и дати, правилно се формулират явления и понятия, информацията се преработва-правят се обобщения и изводи, степенуват се причинно-следствени връзки, оценява се значение на събитията или личностите, решават се казуси, доказват се тези.

Критериите по история и цивилизация са съобразени с: Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване (ДВ, бр. 37 от 2003 г.); Наредба № 3 от 2004 г. за организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити (ДВ, бр. 46 от 2004 г.) за 10./ 11. класове и НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 11 от 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците

Форма на оценяване по География и икономика

Срочната/годишната оценката по предмета География и икономика се формира в зависимост от резултатите на ученика от:

- Тест за определяне на входно ниво, проведен в началото на учебната година
- Тестове, проведени по време на учебния срок по класове

Всеки ученик има право да подобри оценката си от направени тестове, като новата оценка не заменя наличната, а се добавя към другите оценки със съответната тежест.

Всеки ученик трябва да направи съответния брой тестове върху учебното съдържание по География и икономика, както следва:

Клас	Първи срок	Втори срок
9	1	1
10	0	2

Скалата за оценяване на тестовете може да бъде точково-оценъчна или по формула.

Точково-оценъчна скала:

Оценка	Проценти	Точки (при максимален брой 100)
Слаб 2	До 24	До 24
Среден 3	25-37	25-37
Добър 4	38-62	38-62
Много добър 5	63-87	63-87
Отличен 6	88-100	88-100

Формула за оценяване на тестовете:

Оценка = $2 + n \cdot (4/N_{\max})$, където

n = получените точки от верните отговори

N_{max} = максимален брой точки от теста

- Домашни работи, в това число контурни карти и разработени проекти
- Устно/писмено изпитване, в това число участие в час и работа с атлас и географска карта

Критерии за оценяване на устно/писмено изпитване:

Оценка **СЛАБ** се поставя на работа, в която не се познава съдържанието на темата, показани са незначителни откъслечни знания, липсва структура и план. Допуснати са груби смислови, фактологични, стилови и правописни грешки.

Оценка **СРЕДЕН** се поставя на работа, в която не е обхванато цялото съдържание на темата, липсва системност. Погрешно са включени природни и стопански обекти от съседни райони и други отраслови теми, доста грешки и пропуски, лошо оформление, липсват отделни точки от плана.

Оценка **ДОБЪР** се поставя на работа, в която е разгледано основното съдържание на темата. Анализът е ограничен по отношение на дълбочина и обхват – преобладават констатации на фактите. Използваната информация не е достатъчна за пълен анализ и изводи. Направени са малко фактически грешки.

Оценка **МНОГО ДОБЪР** се поставя на работа, в която знанията са изложени системно и вярно, допуснати са незначителни фактически пропуски. При някои от основните проблеми. Изложените многобройни факти и цифров материал са логически обвързани, обосновани и включени в цялостния облик на темата. При някои от основните проблеми анализът не е направен с необходимата задълбоченост. Няма смислови, фактически и правописни грешки.

Оценка **ОТЛИЧЕН** се поставя на работа, която има системно, подробно и актуализирано изложение, наличие на собствено мнение, задълбочен анализ на фактите и връзките между тях, най-нова и с необходимото количество информация. В работата няма смислови, фактически и правописни грешки.

Оценяване по предметен цикъл „Философия”

Оценяването по предметен цикъл „Философия” (психология и логика, етика и право, философия) е свързано с постигането на ДОИ от I^{во} равнище за учебно съдържание. То е ориентирано към пет основни идейни ядра:

- Себепознание и взаимност (Психология)
- Критическо мислене и създаване на смисъл (Логика)
- Свобода и отговорност (Етика)
- Свобода и законност (Право)
- Човекът и неговия свят (Философия)

I. Критерии за оценяване:

Оценяването на учениците включва следните критерии:

- Познания – проявяват се в извършване на познавателен процес при овладяване на учебния материал
- Умения – свързани с приложението на придобитите познания. Те са индикатор за възможностите на ученика при решаване на определена теоретическа и практическа задача
- Компетентности – те са способност за постигане и прилагане на знанията и уменията в решаването на познавателни и практически задачи

Оценяваните компетентности на учениците включват:

- Знае, разбира и прилага изучавания материал
- Притежава логическа култура и умения за аргументиране
- Умее да разбира и оценява теоретични и жизнени ситуации
- Умее да създава и аргументира собствени идеи, свързани с общочовешките ценности и гражданското самосъзнание
- Умее да осмисля и създава философски текст

II. Форма на оценяване

Оценките по учебните предмети от цикъл „Философия” за срока/годината се формират в зависимост от резултатите на ученика от:

- тестове с въпроси с избираем отговор и въпроси със свободен отговор.
Тестовете, провеждани по учебни предмети са:

VIII клас - философия – I срок – тест „Личност и себепознание“.

II срок – тест „Личност и социална среда“.

IX клас – философия – I срок – тест „Ценности и норми“.

– II срок – тест „Човекът и изкуството“.

X клас – етика – I срок – тест „Етика на Аз-а“; тест „Етика към Другия“

право – II срок – тест „Философия на правото“

XI клас – философия – I срок – тест „Философия, човек и общество“.

II срок – обобщителен тест „Философски понятия и учения“.

Тестовите се оценяват по точкова скала, приравнена към шестобалната система;

- устно изпитване – анализ на философски фрагменти, анализ на казуси, участие в дискусии;
- създаване на аналитичен текст – писмени работи по зададена тема/въпрос, философско есе, анализ на философски фрагменти;
- самостоятелни задачи – домашна работа, доклади, проекти, публично представяне

Оценяването на писмените работи/есета е в съответствие със следните показатели:

- ✓ разбиране на темата/въпроса на писмената работа/есето – до 5 т.
- ✓ познаване и анализ на философски аргументи за различни позиции по въпроса – до 10 т.
- ✓ познаване и правилно използване на понятия и връзката им с темата на въпроса/есето – до 10 т.
- ✓ Представяне на оригинална лична позиция, логически обоснована – до 7 т.
- ✓ Езикова култура, ясна логическа структура (теза и аргументи) и оформяне на текста – до 3 т.

Скала за оценяване:

0 т. – 5 т. – слаб 2

5 т. – 10 т. – среден 3

10 т. – 20 т. – добър 4

20 т. 30 т. – мн.добър 5

30 т. – 35 т. – отличен 6

III. Равнища на оценяване

I равнище – оценка слаб. Ученикът не удовлетворява очакваните резултати, не владее посочените в програмата знания, умения и компетентности. Не демонстрира езикова, мисловна и изразна култура.

II равнище – оценка среден. Ученикът разпознава философски идеи, понятия и тези на ниво репродуктивни знания, частично владее и прилага умения за проблематизиране и анализиране на различни гледни точки.

III равнище – оценка добър. Ученикът разбира и тълкува идея, понятие, теза, трансформира и интерпретира знанието. Владее и прилага умения за философско осмисляне, аргументира лична позиция, но не прилага алтернативи и решения.

IV равнище – оценка много добър. Ученикът показва познание за причинно-следствените връзки и основания на проблемите. Анализира и аргументира различни позиции и варианти. Прилага умения за проблематизиране на ситуации, прилага алтернативи и прави обобщения. Демонстрира езикова и философска култура.

V равнище – оценка отличен. Ученикът прави връзка между наличното философско познание и конкретни процеси и явления от обществения живот. Прави оценка и изказва съждения на основата на философско познание и личен опит. Демонстрира критическо мислене и връзка между социалния и личния контекст. Проявява умения за постигане на съответствие между цели и резултати, разпознава и разкрива личната и обществена значимост на резултата. Демонстрира езикова, философска и логическа култура.

Срочната и годишна оценка на учениците се формира от:

- Индивидуално участие в работата в клас / анализ на текст, дискусии, анализ на казуси, проекти и др./
- Индивидуални писмени задачи / домашни работи – анализ на текст, есе, анализ на казуси и др./
- Контролни работи / писмени изпитвания /
- Участие в групови практически дейности / дискусии, казуси, проекти, презентации и др./

Оценяване по Свят и личност

Оценяването по „Свят и личност” е свързано с постигането на ДОИ по гражданско образование. Програмата е с интегративни и интердисциплинарни функции. Тя има подчертано практическа насоченост и е насочена към постигането на граждански компетентности. По време на обучението си учениците подготвят един проект, един доклад и едно участие в дискусия.

При оценяването по „Свят и личност” се проследяват постиженията на учениците по два компонента:

- Първият компонент (Какво постигат учениците) включва оценяване на познания, умения и компетентности
- Вторият компонент (Как са осъществени постиженията) включва оценяване на равнището, до което учениците достигат и начините, по които се справят с образователните задачи.

I. Форма на оценяване

Оценките по „Свят и личност” за срока/годината се формират в зависимост от резултатите на ученика от:

- тестове с въпроси и избираем отговор и въпроси със свободен отговор (I срок – тест „Европейски съюз“, II срок – тест „Права на човека“)

Тестовете се оценяват по точкова скала, приравнена към шестобалната система.

- анализ на казуси и проблемни ситуации
- самостоятелна работа – изготвяне и представяне на доклад по избран проблем, съобразно ДОИ
- участие в дискусии по зададена тема
- разработване и защита на проект по свободноизбираем проблем
- изготвяне на портфолио по учебния предмет

II. Равнища на оценяване

I равнище – оценка слаб. Ученикът не познава и не може да използва наличния опит и не демонстрира познания, умения и компетентности

II равнище – оценка среден. Ученикът познава и използва наличния опит и удовлетворява частично изискванията за познания, умения и компетентности

III равнище – оценка добър. Ученикът познава и използва наличния опит, като удовлетворява цялостно всички познания, умения и компетентности

IV равнище – оценка много добър. Ученикът обработва наличния опит от познания, умения и компетентности, видоизменя го като създава нови отношения и взаимовръзки.

V равнище – оценка отличен. Ученикът използва наличния опит от познания, умения и компетентности, като го преобразува и променя, откривайки нови възможности и взаимовръзки.

Оценките на учениците се формират като средноаритметични от оценките за познания, умения и компетентности по скалата от 2 (слаб) до 6 (отличен).

III. Критерии за оценяване на познания, умения и компетентности

1. Познанията се оценяват, до колко ученикът владее:

- възникването – до 5 т.
- наличността – до 5 т.
- възможностите за промяна на реалността, която изследва или проблема, който проучва – до 5 т.

Общо: до 15 т.

2. Уменията се оценяват с оглед на:

- успешно формулиране на цел – до 5 т.
- откриване на начините за нейното постигане – до 5 т.
- обосноваване на ресурсите за осъществяването ѝ – до 5 т.

Общо: до 15 т.

3. Компетентностите се преценяват от гледна точка на:

- резултатност: връзката между поставените цели и постигнатите резултати – до 5 т.
- ефикасност: отношението между постигнатите резултати и използваните методи – до 5 т.
- значимост: смисълът на постигнатото в личен и обществен план – до 5 т.

Общо: до 15 т.

4. Усъвършенстване на личния опит се оценява, когато ученикът:

- поема отговорност за решаване на проблеми – до 8 т.
- съобразява се с различни гледни точки – до 8 т.
- умее да се самокоригира – до 9 т.

Общо: до 25 т.

5. Видоизменение на личния опит се оценява, когато ученикът:

- разгръща аргументация от различни позиции – до 10 т.
- трансформира първоначални допускания и обосновава нови – до 10 т.
- открива процедури за съвместяване на интереси (синхронизира личния опит с другите) – до 10 т.

Общо: до 30 т.

Скала за приравняване на оценяването:

до 14 т. – слаб 2.00

от 15 до 20 т. – среден 3.00

от 21 до 40 т. – добър 4.00

от 41 до 70 т. – мн.добър 5.00

от 71 до 100 т. – отличен 6.00

Форма на оценяване по Физическо възпитание и спорт

I. Критерии

1. Специфични методи и форми за оценяване на постиженията на ученика във физическото възпитание и спорт:

- Оценка за правилно изпълнение на изучаваните двигателни действия /качество на изпълнението/;
- Оценка за достигнатото равнище на физическата дееспособност /количествен резултат/;
- Оценка за проявено отношение и положени усилия /прираст в количествено и качествено отношение/;
- Оценка и от присъствие в модула по физическо възпитание и спорт.

2. Цели на обучението

- На основата на вложен труд и положени усилия, да се повишат адаптационните възможности на организма за противодействие на хиподинамията и на вредните влияния застрашаващи здравето и живота на учениците;
- Целенасочена работа за добро физическо развитие и хармонично структурно изграждане на организма на младежите и девойките;
- Обогавяване и усъвършенстване двигателната култура на младежите и девойките и формиране на социални мотиви, на интереси, на отношения, на потребност от системни занимания с физически упражнения и спорт;
- Усъвършенстване и детайлизиране на спортната техника и тактика по спортните игри;
- Прилагане на спортно – технически и тактически знания, умения и навици по спортните игри;
- Формиране на способността на учениците да наблюдават и оценяват своето представяне и представянето на другите;
- Удовлетворяване потребностите на учениците от движение и спорт;
- Използване на наличните средства.

3. Очаквани резултати

- Усвояване на необходимия минимум от знания от областта на хигиената, на медицината, физическата култура и спорт, на туризма, за да се изгради убеденост, че грижата за собственото здраве е първостепенна грижа на всеки човек;

- Развиване и усъвършенстване техниката на жизнено важни двигателни умения и навици от основните видове спорт. Формиране на способности за прилагането им в различни по сложност условия в реалния живот.
- С помощта на средствата на физическата култура и спорт, да развият умения да мислят, да взимат самостоятелно решения и да поемат отговорност.
- Създаване на умения за работа в екип.
- Владее ефективна техника по спортните игри и участва в отборни тактически действия;
- Постига висока ефективност при изпълнение на технико-тактически задачи по време на учебния процес;
- Създаване на умения за работа в екип;

II. Форма на оценяване:

1. Оценката по физическо възпитание и спорт за срока се формира в зависимост от резултатите на ученика от:

- Тест за физическа дееспособност без оценка в началото на учебната година;
 - Бързина – 50 метра
 - Издръжливост – 300 и 600метра
 - Скок дължина от място
 - Сила – хвърляне на медицинска топка
 - Ловкост
- Оценка за правилно изпълнение на изучаваните двигателни действия и техника на изпълнение на елементите по съответния вид спорт;
- Оценка на изпълнение на комплекс от волейболни /за първия срок/ и баскетболни /за втория срок/ елементи изучавани в часовете по физическо възпитание и срок. Сложността на изпълнение на елементите нараства с преминаване в следващия клас, като в 12 клас е най-сложен комплекса;

Волейбол:

- Изпълнение на начален удар (сервис) – долен начален, горен начален
- Волейболно подаване с две ръце :

Комплекс:

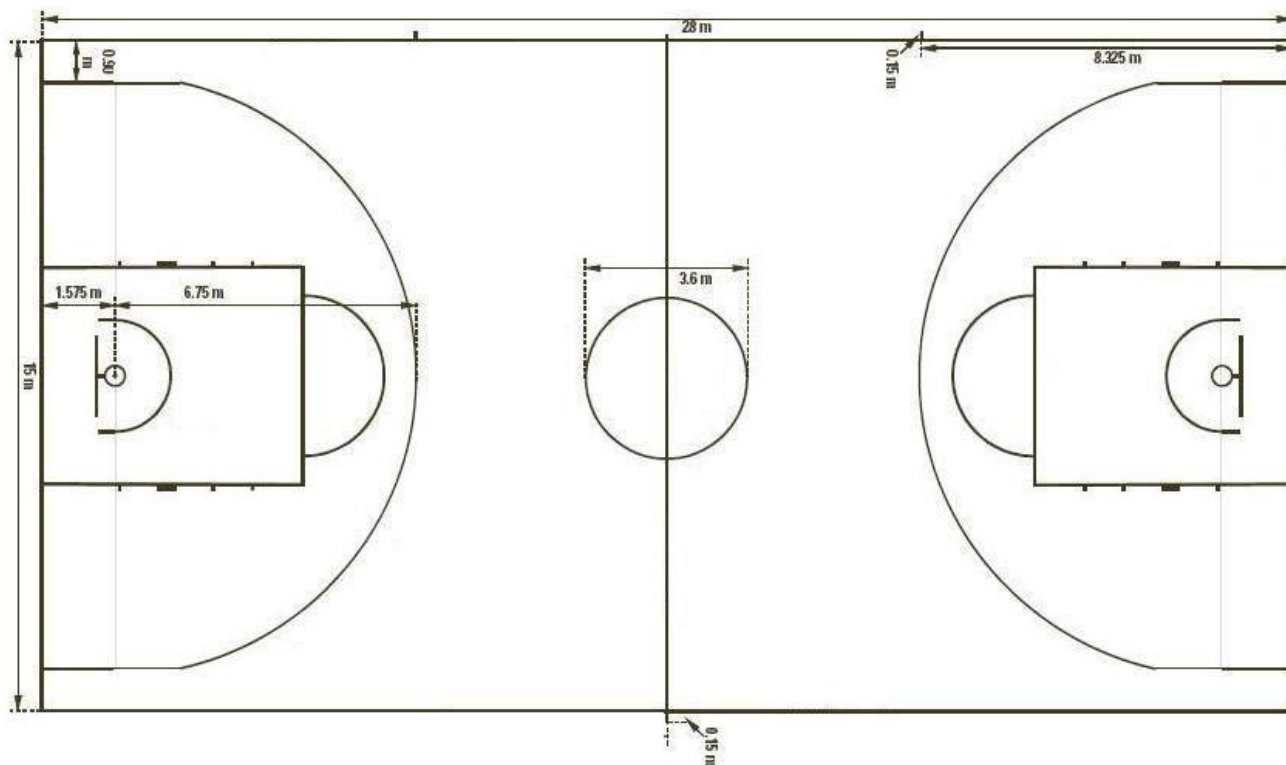
Три последователни подавания с две ръце отгоре в движение напред. Следват три последователни подавания отдолу, без прекъсване на движението. Третото подаване отдолу е високо за забиване по посока на забиването.

Баскетбол:

- Дрибъл – на място, в движение, висок и нисък дрибъл, финтове.
- Ловене, дрибъл в движение, финтове, стрелба в движение с дясна ръка, борба за топката, подаване – ловене, дрибъл , стрелба от място.

- Изпълнение на наказателни удари.

Схема

- Оценка и от активността която проявява ученика в час /отношение към часа, редовно посещение на часа по спортен екип, не нарушава дисциплината в час/;
- Оценка от модула по физическо възпитание и спорт

III. Критерии за оценка

1. Тестовете за физическа дееспособност:

Формира се една оценка от всичките нормативи, по които са изпитани учениците.

Нормативите, по които ще се изпитат учениците зависят от съответния преподавател.

Оценъчна точкова система.

2. Волейбол

Формира се средноаритметична оценка от началният удар и комплекса по волейбол.

- Изпълнение на начален удар (сервис) – долен начален, горен начален

- ученикът има право на два опита по избор.

Оценката се формира по успеваемост на началният удар и по техника на изпълнение.

- Комплекс

- ученикът има право на два опита по избор.

Оценката се формира по успеваемост на комплекса от волейболни елементи и по техника на изпълнение.

3. Баскетбол

Формира се средноаритметична оценка от техника на дрибъл, комплекс от баскетболни елементи и наказателни удари.

- Дрибъл – на място, в движение, висок и нисък дрибъл, финтове.

- за време от 30 сек. оценката се формира по техника на изпълнение.

- Комплекс

- има право на два опита; формира се средноаритметична оценка от време за изпълнение на комплекса – успеваемост и техника на изпълнение на включените елементи.

- Изпълнение на наказателни удари.

- учениците имат право на 10 опита.

За оценка отличен 6 – от 6 до 10 реализирани коша

За оценка мн.добър 5 – от 5 до 4 реализирани коша

За оценка добър 4 – от 3 до 2 реализирани коша

За оценка среден 3 – 1 реализиран кош